

Hightechsystemen spelen een hoofdrol in de nieuwe toekomstvisie van de Koninklijke Landmacht. Onduidelijk is echter hoe de Landmacht die denkt te kunnen betalen. Defensiespecialist Dick Zandee van Instituut Clingendael pleit daarom voor het maken van scherpere keuzes.

'VISIE LANDMACHT LAAT VRAGEN OPEN'

Technologie zal steeds meer defensietaken overnemen van de mens. De militair van vlees en bloed blijft belangrijk als controlerende factor, maar dankzij de toenemende automatisering van systemen is er straks minder personeel nodig. In zijn toekomstnota *Veiligheid is vooruitzien* omarmt de Commandant Landstrijdkrachten, luitenant-generaal Leo Beulen, die trend terecht.

Beulen zegt het niet met zoveel woorden, maar een voortdurend, nijpend personeelstekort laat de legerleiding ook weinig keus. Zeker in deze tijden van economische voorspoed is het voor Defensie lastig om nieuw personeel te werven. Er staan momenteel ongeveer zesduizend vacatures uit bij de krijgsmacht. Automatisering en robotisering kunnen dan uitkomst bieden.

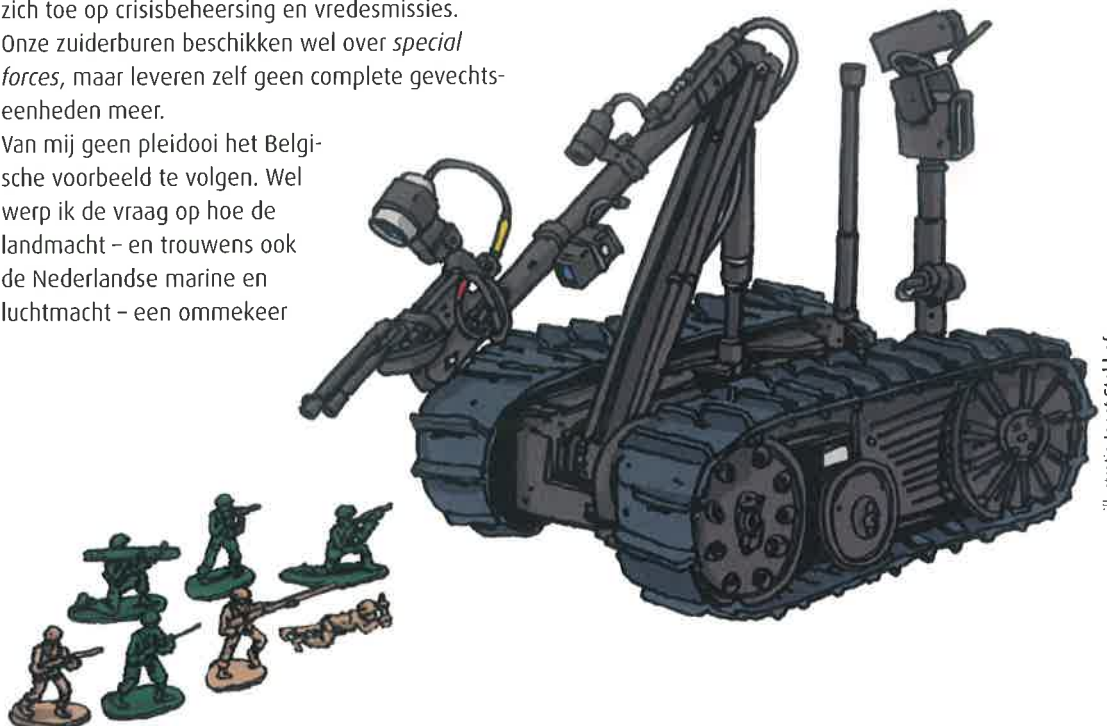
Maar wat ik veel interessanter vind, is hoe we van de huidige krijgsmacht komen naar de toekomstige krijgsmacht die in het document wordt geschetst. De landmacht zelf zegt daarover binnen een halfjaar nadere details te zullen verschaffen. Voor mij blijft de grote vraag: gaat de landmacht nu echt keuzes maken of blijft ze op alle fronten tegelijk inzetten? Neem de Belgische krijgsmacht. Die heeft jaren geleden de duidelijke strategische keuze gemaakt om niet meer deel te willen nemen aan operaties in het hogere geweldsspectrum. Het Belgische leger legt zich toe op crisisbeheersing en vredesmissies. Onze zuiderburen beschikken wel over *special forces*, maar leveren zelf geen complete gevechtseenheden meer.

Van mij geen pleidooi het Belgische voorbeeld te volgen. Wel werp ik de vraag op hoe de landmacht – en trouwens ook de Nederlandse marine en luchtmacht – een ommekeer

willen brengen in de trend 'van alles steeds minder kunnen'. Bovendien zijn er simpelweg te weinig middelen beschikbaar om langdurig op te treden. De NAVO stelt dan ook terecht dat het uitgesproken ambitieniveau van de Nederlandse krijgsmacht niet tot uitdrukking komt in het defensiebudget en de toekomstplannen. Zo oordeelt de organisatie dat de 43ste Gemechaniseerde Brigade, sleutelonderdeel binnen de landmacht, veel te licht is bewapend. In een eventueel gewapend conflict met de Russen zou deze brigade weinig kans maken.

De huidige regering voegt weliswaar miljoenen toe aan het defensiebudget, oplopend tot anderhalf miljard in 2021, maar dat gaat grotendeels op aan achterstallig onderhoud en aan vervangingsinvesteringen bij de luchtmacht en de marine. De landmacht moet het doen met upgradage van bestaand materieel. Van wezenlijke toename van de slagkracht is geen sprake.

Generaal Beulen stelt dat hij met andere, nieuwe systemen veel kan opvangen. Maar die systemen bestaan soms nog niet eens en budget om ze aan te schaffen is er ook niet. Het is goed dat de landmacht zich bezint op een toekomst waarin robotisering en semiautonome wapensystemen een rol spelen. Maar hoe we bij die toekomst komen, dat is vooral nog niet duidelijk.

illustratie Joost Stokhof

Dr. Dick Zandee is als onderzoeker verbonden aan Instituut Clingendael.